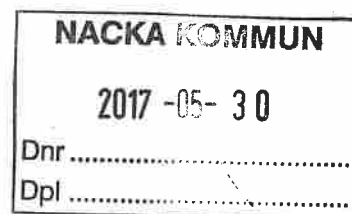

Enheten för region öst
Anette Wendel, 010-730 92 57

Nacka Kommun
131 81 Nacka

Delgivning

Förbud med vite och föreläggande med vite

Ert organisationsnummer: 2120000167
Arbetsställe: Älta seniorcenter
Besöksadress: Ältavägen 202, Älta

Beslut

Förbud

Vi förbjuder er vid vite av en miljon kronor (1 000 000) att efter den 1 oktober 2020 utföra omvårdnadsarbete vid arbetsstället ovan om inte villkoret nedan är uppfyllt.

Villkoret för omvårdnadsarbete på brukarnas toaletter/hygienutrymmen vid Nacka seniorcenter är att arbetsutrymmet efter nämnda datum minst är 0,8 meter vid sidan om toalettstolen och i övrigt i rörelseriktning där förflyttning sker i badrummet.

Villkoret inbegriper att det också ska finnas ett fritt utrymme där arbetstagaren måste utföra arbetsmoment som innebär kraftutövning eller där arbetstagare behöver vrida, huka eller böja sig ned. Det ska då även finnas fritt utrymme för de hjälpmedel som behöver användas i hygienutrymmen så att dessa kan passera och manövreras.

Se 1 och 5 – 6 §§ Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2012:2) om belastningsergonomi. Se även 5 och 53 §§ AFS 2009:2 om arbetsplatsens utformning.

Reglerna om att vi har rätt att fatta beslut om förbud och föreläggande och förena beslutet med vite finns i 7 kap. 7 § arbetsmiljölagen.

Föreläggande

Vi förelägger er också vid vite av 2 000 kr att meddela oss om er verksamhet övergår till att drivas av en annan fysisk eller juridisk person. Ange namn, organisationsnummer och adress på den som har övertagit verksamheten. Kravet om att ni ska meddela oss gäller till dess att vi avslutar ärendet. Reglerna om att vi har rätt att få den information som vi behöver för vår tillsyn finns i 7 kap. 3 § arbetsmiljölagen.

Skyddsombudet har rätt att avbryta det förbjudna arbetet

Följer ni inte förbudet har skyddsombudet rätt att avbryta det förbjudna arbetet. Reglerna om skyddsombudets rätt att avbryta arbete finns i 6 kap. 7 § arbetsmiljölagen.

Arbetsgivaren har alltid ansvaret för arbetsmiljön

Ni som arbetsgivare ska göra det som behövs för att ingen av era arbetstagare skadar sig eller blir sjuk på grund av arbetet. Reglerna om det finns i 3 kap. 2 § arbetsmiljölagen. Ert ansvar för arbetsmiljön gäller även under tiden ni har på er att leva upp till villkoren i förbudet.

Skäl för vårt beslut

Bakgrund

Den 17 november 2015 inspekterade vi ert arbetsställe. Vi såg då vissa brister i arbetsmiljön. Ni fick ett inspektionsmeddelande den 25 november 2015 där vi beskrev bristerna och ställde krav på att ni skulle åtgärda dem.

Vid vår uppföljande inspektion den 16 mars 2016 har det visat sig att följande brist kvarstår ifråga om arbetsutrymme.

I en lägenhet som besöktes vid inspektionen konstaterades att toaletten är placerad 0,4 meter från väggen på ena sidan. Om brukaren behöver hjälp och utrymmet är begränsat t ex vid sidan av toaletten medför det att arbetstagarna tvingas genomföra belastande arbetsmoment i ogynnsamma arbetsställningar. Det trånga utrymmet försvårar även möjligheten att använda hjälpmedel vilket kan medföra risk för ohälsa eller olycksfall. I en lägenhet där brukaren har behov av hjälp vid exempelvis förflyttning ska det finnas fritt arbetsutrymme för arbetstagaren.

Arbetsmiljöverket tog del av skisser av samtliga rum på Älta seniorcenter. Genom era undersökningar och av ritningar har det framkommit att avståndet från väggen på ena sidan av toalettstolen är ca 0,6 meter eller mindre i samtliga hygienutrymmen.

Lägenheterna bebos av brukare med varierat vårdbehov, några är självgående medan andra behöver hjälp med förflyttningar vid toalettbesök. Då brukarna bor i lägenheterna permanent kan vårdbehovet ändras över tid och med brukarnas ökade ålder.

För brukare med större vårdbehov har ni inrättat rutiner för hur arbetet ska ske, bland annat ska hygienstolar användas i hygienutrymmen för att minska risk för belastningsskador.

Arbetsmiljöverket bedömde att det trots vidtagna åtgärder fortfarande fanns kvarstående risker för belastningsskador. Denna bedömning grundade sig på att det är svårt att manövrera hjälpmedlen på ett riskfritt sätt i det befintliga utrymmet, och på att vårdbehovet hos brukarna kan komma att utökas. Alltför begränsat utrymme medför att arbetstagarna tvingas genomföra belastande arbetsmoment i ogynnsamma arbetsställningar. Därtill försvåras möjligheten att använda hjälpmedel vilket kan medföra ohälsa eller olycksfall.

Med anledning av ovan beskrivna förhållanden underrättades ni i skrivelse den 10 januari 2017 om Arbetsmiljöverkets överväganden att förbjuda er att bedriva omsorgsarbete vid det ifrågakvarande arbetsstället efter den 1 oktober 2020 om arbetsutrymmet vid toaletterna då understiger 0,8 meter.

Det är upplyst i ärendet att Wallenstam Fastighetsaktiebolag är ägare av huset där omvårdnadsarbetet bedrivs. Lägenheterna som berörs av ärendet är upplåtna som sedvanliga bostäder där bostadsavtal tecknats mellan fastighetsbolaget och respektive hyresgäst, tillika brukare.

Givna möjlighet att yttra er anförde ni i korthet följande.

Att det ska finnas fritt arbetsutrymme om 0,8 meter är inget absolut krav utan ett allmänt råd i Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Efter en rimlighetsavvägning är det kommunens bedömning att en ombyggnation av samtliga 18 hygienutrymmen inte är rimlig eller lämplig. Åtgärder som hittills vidtagits för att minimera riskerna för arbetsskada, såsom utbildning i förflyttningsteknik och utarbetande av rutiner, anser kommunen vara tillräckliga för att efterleva verkets krav.

Dessutom kommer en ombyggnation att medföra väsentliga kostnader samtidigt som den kvarvarande tiden för nyttjandet av utrymmena är kort. Detta eftersom verksamheten planerar att flytta till nya lokaler. De nya lokalerna kommer att stå färdiga år 2023 under förutsättning att detaljplanen inte överklagas. En tillfällig tidigare flytt skulle påverka de boendes välmående

negativt, vilket i sin tur skulle påverka arbetssituationen och medföra påfrestningar för arbetstagarna.

För det fall Arbetsmiljöverket vidhåller att ombyggnation är nödvändig bör tidpunkten för när förbudet börjar gälla, vid en rimlighetsbedömning, flyttas fram till tidigast år 2023.

Bedömning

Även med beaktande av vad som anförts av er bedömer Arbetsmiljöverket att omvårdnadsarbete i hygienutrymmen på Älta seniorcenter bör förbjudas om det inte finns fritt arbetsutrymme på minst 0,8 meter.

För att arbetstagaren ska kunna arbeta med en god arbetsteknik vid förflyttningssituationer behöver det finnas ett fritt arbetsutrymme, om minst 0,8 meter, vid toalettstolen så att arbetstagarna utan hinder kan röra sig samt kan arbeta med tyngdöverföringar både bakåt, framåt och i sidled. Det är vanligt förekommande att en och samma boende vid ett tillfälle behöver hjälp från båda sidor om toalettstolen och då behöver det finnas ett fritt arbetsutrymme på båda sidor om toalettstolen. Framför toalettstolen ska det finnas minst 1,3 meter för att kunna vända exempelvis en hygienstol. Det behöver också finnas ett fritt arbetsutrymme för att arbetstagaren utan hinder kan böja sig framåt och nedåt vid toalettstolen.

Ifråga om när förbudet ska träda i kraft grundas Arbetsmiljöverkets val av tidpunkt på nedan redovisade förhållanden.

Av bestämmelsen i 3 kap. 2 § arbetsmiljölagen framgår att arbetsgivaren ska vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagaren utsätts för ohälsa eller olycksfall. En utgångspunkt ska därvid vara att allt sådant som kan leda till ohälsa eller olycksfall ska ändras eller ersättas så att risker för ohälsa eller olycksfall undanröjs.

Arbetsutrymmet i hygienutrymmena på Älta seniorcenter har varit bristfälligt redan innan verkets inspektion. Enligt nämnda lagregel har kommunen haft skyldighet att åtgärda detta lika länge som omvårdnadsarbetet har bedrivits. Kommunen har sålunda haft tillräcklig tid till förfogande för att efterkomma kraven som uppställs i lagen och i verkets föreskrifter. Likväl tar Arbetsmiljöverket hänsyn till att den kommunala beslutsprocessen är tidskrävande och sätter därför tidpunkten för beslutets ikraftträdande så långt fram som till den 1 oktober 2020.

Arbetsmiljöverket anser inte att det är orimligt att besluta om förbud med ikraftträdande tre år och fyra månader efter beslutstillfället.

Således förbjuds Nacka kommun vid vite på en miljon (1 000 000) att efter den 1 oktober 2020 bedriva omvårdnadsarbete i hygienutrymmen på Älta seniorcenter, Ältavägen 202 i Älta, om arbetsutrymmet då understiger 0,8 meter och om det då inte finns fritt arbetsutrymme för manövrering av hjälpmedel.

Föreläggande

Vi förelägger er också vid vite av 2 000 kr att meddela oss om er verksamhet övergår till att drivas av en annan fysisk eller juridisk person. Ange namn, organisationsnummer och adress på den som har övertagit verksamheten. Kravet om att ni ska meddela oss gäller till dess att vi avslutar ärendet. Reglerna om att vi har rätt att få den information som vi behöver för vår tillsyn finns i 7 kap. 3 § arbetsmiljölagen.

Meddela oss när ni uppfyllt villkoren

När ni har uppfyllt villkoren i förbudet ska ni meddela oss. Skriv vår beteckning 2015/045444 i meddelandet. Reglerna om att vi har rätt att få den information som vi behöver för vår tillsyn finns i 7 kap. 3 § arbetsmiljölagen.

Ärendet har prövats vid vårt kontor i Stockholm och har avgjorts av tf. sektionschef Christina Asplund i närvaro av jurist Viktoria Hoff efter föredragning av arbetsmiljöinspektör Anette Wendel.

Christina Asplund

Vad är förbud, föreläggande och vite?

Ett förbud är ett beslut av en myndighet som innebär att den som beslutet gäller inte får lov att göra en viss handling. Ett förbud kan förenas med vite, vilket betyder att den som inte följer förbudet kan tvingas betala en summa pengar.

Ett föreläggande är ett beslut av en myndighet som innebär att den som beslutet gäller ska genomföra en viss åtgärd. Ett föreläggande kan förenas med vite, vilket betyder att den som inte följer föreläggandet kan tvingas betala en summa pengar.

Om ni vill överklaga

Ni kan överklaga vårt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ni ska skicka överklagandet till oss för att vi ska kontrollera att det har kommit in i rätt tid. Vi prövar också om det finns skäl att ändra vårt beslut.

Vi måste få överklagandet inom tre veckor från den dag ni fick del av beslutet. Annars kan överklagandet inte prövas.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, och om vi inte ändrar beslutet på det sätt som ni har begärt, så skickar vi överklagandet till förvaltningsrätten.

Ange vilket beslut som överklagas. Hänvisa till vårt ärendenummer och datumet för beslutet. Berätta hur ni vill att beslutet ska ändras och varför.

Överklagandet ska också innehålla följande uppgifter om er:

- namn
- personnummer eller organisationsnummer
- postadress och e-postadress
- telefonnummer (hemligt telefonnummer behöver bara lämnas om domstolen begär det)

Om ni har ett ombud ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Vår adress:
Arbetsmiljöverket
112 79 Stockholm

Vår e-postadress:
arbetsmiljoverket@av.se